

ועתה כך היא הסדר: כאשר יהלה איש לפתע ויפול למשכב, יודיע דבר מחלתו לחרר המשגיחים, והם ימהרו לבוא לביתו גם בחצי הלילה, וכאשר ימצאו חדריו גדולים ומרווחים יצילוהו בחדרו, והמציאו לו סמי מרפא ורופא מומחה, וכל מחסוריו ימלאו; ואם צרים חדריו וקצרים, כרגע תובא כרכרה והחולה יוכל ביתה החולים, בלויית משגיחים אחדים. ואת משפחתו גרי ביתו יביאו לחדרי ההברלה, שם לחמם ינתן ומימיהם נאמנים. שם יתמהמהו ימים אחרים, ובכל יום יבא רופא מומחה לבקרו אם לא נראו בהם אותות המחלה.

מקרי המחלה יקרו פה לרוב, אך כרובם יעברו במשך שעות אחדות, והחולה יקום והיה כאחד האדם. תקותנו תאמצנו שאם לא ירפו הנכבדים מלנהל את צדקתם ביתרון הכשר ודעת, גם המשגיח היושב בשמים יסיר מעלינו כל מחלה, והמגפה כעשן תכלה. ולפ"ר.

בריסק דליטא. בעירנו שוררת סגפת החלי רע זה כששה שבועות, אך הודות לחסדי ה' ולהשתדלות בני עירנו הגדולה לא העשה פה שמות כבהרבה ערים אחרות אשר פרצה בהם, ואף אם מספר החולים בעירנו לא מעט הוא, בכ"ז ימעט מספר המתים מאד מאד בערך החולים.

עוד בימים הראשונים בפרוץ המחלה בקרב עירנו השכילו יושביה ליסד ועדים במרבית בתי מדרש העיר, ומטרתם לפקח כי ימצא מספר אנשים נעורים בביהמ"ר בכל לילה, להיות נכונים בכל עת להמציא מזור ותרופה לחולה ברגע הראשון לחלותו, וכל בני עירנו משהתפזם בדבר הגדול הזה עפ"י הגורל, גם סמי תרופה וחמין לשתות ולרפואה מוכנים בבתי המדרש האלה בכל לילה ובאחדים מהם גם ביום, מלבד שני בתי חמין אשר נבנו מכסף העדה בשני מקומות בעיר, ושם ימצא כל דורש מים חמים ביום. חב"ת „בקור חולים" הנכבדה הגדילה עוד לעשות, ובבית פקודתה ישבו תמיד אנשים רבים מלומדים בכל תהלוכות המחלה ותרופותיה, הנכונים בכל רגע להמציא ישע ותרופה להחולים בכל פנות העיר בעת ירב מספר החולים בביה"ח המיוחד לחולי הח"ר יבחרו מהם אנשים לשלוח שמה להיות לעזר על יד האנשים השכורים הנמצאים בביה"ח המיד. — שתיים טובות תצאנה מפעולות הועדים הנ"ל, כי מלבד שיצילו חיי נפשות רבות מדרת שחת, בהמצאם להם בראשית חלותם, מלבד זאת יצליהו להרניע את לבית יושבי עירנו לכל יפחדו מחמת המגפה, בדעתם, כי בכל רגע ימצאו אנשים נכונים לגהות מהם מזור, ולאו מלתא זומרתא היא בעת המגפה.

עפ"י פקודת מו"ר הנאון ר' חיים סאלאווייצ'ג הי"ו יכינו חמין בכל ביהמ"ר גם ביום השבת ע"י נכרי. עפ"י מצותו נאסר להחמין מאכלים בתנור מע"ש ליום השבת, וזה כשש שבתות נכרת הטשאלאנט הנעים מפזות הושבי עירנו.

לפני צום הרביעי נדבקו מודעות ממעם הרב והבד"צ דפה בכל בהמ"ר, לכל יויד איש לענות בצום נפשו ביום הצום, ואסור לכל איש לצאת מפתח ביתו החוצה אליבא דריקנא. — כל בני עירנו שמעו למצות רבנו, ורק ת"ח אחד אשר מפני כבודו אעלים את שמו, הוא וכעשרים איש מהמתיחסים לתלמידיו, פרשו מן הצבור וישמרו את הצום לכל חוקותיו ומשפטייו. לב כל אנשי עירנו יתפלא וישתומם על הת"ח הזה הירא אלהים כאמת, איך מלאו לבו להזיז להתגודד, ואיך העיז פניו לעבור על מצות רבנו אשר כל בני עמנו יוכלו לסמוך על פסקי דיניו. — לפלגותו גדולים חקרי לב, היום שמעתי כי גם הוא הביר כבר את עותתו, ויודה כי הסביל לעשות.

אתמול נסע רבנו ליבאוזה לרחוץ במימי הים שמה — ישלח לו ה' רפואה שלמה, וישאיר ביד הבד"צ דפה מודעה להכריז בשמו, כי גם בצום החמישי הבא אסור להקל בסכנת נפשות ולצום, ועוד בלילה אחר הקינות מותרים כל הנצרכים לט"י לשתות כפי הרגילים, ואף אם תעצר המגפה כלה עד העת ההיא אסור לצום, כי יש לדאוג פן תפרוץ המחלה שנית ר"ל. כן שמעתי אני מפיו ועוד רבים אשר היו בביתו בעת נסעו.

גם בעירנו התעורר ההמון ויחפוץ להוביל חתן וכלה עניים אל החופה בחצר מות, אך רבנו יחיה הפריעם מעשות מעשיהם הבל וללא תועיל, ולמרות רצונם נאלצו להוביל את הצמד אשר בחרו, אומן עני וארוסתו אשר נשתדכו מכבר, אל החופה בחצר ביהב"ג כנהוג בישראל.

מכתבי סופרים.

פראגא. רבות עשו ראשי אנשי הועד הווארשאי וראשי עדהנו העוזרים על ידם לטובת נגועי החלי-רע! מהם הכי נכבד בית ההברלה אשר נתקן זה כשבוע ימים. בראוחם שהבית אשר נתקן לזה ברחוב לעשנא יקטן מהביל את המשפחות השלמות המובאות אליו בחלות איש אחר, ולפעמים גרות שהי משפחות בחדר אחד, וכאשר תחלה נפש אחת יובאו לחדר ההברלה עשרים נפש, בשומם זאת אל לב או לתקן בית כזה בפראגא, ויען כי לא בנקל נמצא פה דירה רחבת ידים פנויה, לזאת שמו עיניהם בביהמ"ר „ראחורי האקאפ", שם ישנם שני חדרים גדולים ומרווחים המיוחדים לתפלת הנשים. את החדרים האלה ועוד חדר מבשלות מצאו טוב ונכון, וימשחו את כותליהם בשש, וינקום מחלאה, ויתקנו בתוכם משכב ומושב, וברשיון הארון שר השוטרים נעשו החדרים האלה לחדרי הברלה.

עוד יש חדר מיוחד לה„משגיחים" שם יעמדו הכן בכל עת כחמשים משגיחים וסמי מרפא לפי שעה. הרעיון הור אשר מצא מסלות בלבנות ההמון, שבביה"ח לא יעשו בלבב שלם רק לסמא את העין ולבער את החולים, רעיון השוא הזה אשר הוליך רבים שולל ויאברו עצמם לדעת בהסתירם את מחלתם, הרעיון הזה אשר הוריו היו פתאים, יולדיו כסילים, ואומניו טפשים, אשר גדלוהו על ברכיהם עד כי גדל מאד, הגה עתה כצל יחלוף, כראות ההמון עין בעין שאנשים רבים אשר הלכו לביה"ח מסוכנים שבים בריאים ושלמים.

ועושי חסד, ולתבלית זאת התגדבו שני הגבירים, האחים נבית פרוסקין, אשר רחמו על המלמדים, כל אחד נתן מאה ר"כ, וגם הגביר ר' בצלאל קורליאנדסקי מאה ר"כ, לחלק את הבסך בין מלמדי הת"ת. אבל אין הקומין משביע את הארי.

— ה' פיינבערג בקר גם את עירנו בימים האלה, וכל האנשים אשר נכתבו שמוהיהם למפרע נבחנו ונבדקו על ידו ועל יד הגביר חבר של החברה המרכזית בפטרבורג ליוצאי ארגנטינא, ה' אברהם פרוסקין, ויגמרו אמר, כי בסוף חרש אלול תחל הנסיעה להמושבה "קרית משה" בארגנטינא. כל אחד מהקולוניסטים היה מחויב למסור את כספו עד סך חמש מאות ר"כ לבטחון. לעת עתה נשלחו שלשה צירים (דיליגנטים), להכין את כל ברקי הבתים ולהכין את כל דבר על מכונו. גם לוקחים מפה שני מלמדים נכבדים, וכאשר תגיע עת נסיעתם אי"ה אודיע את כל הפרטות. יעקב געללער.

מהראוי כי גם בני ערים אחרות ורבניהם אשר כה"ך עירם פרצה הכנפה ילמדו ממעשי אנשי עירנו — עיר ואם בישראל — ורבה הגאון שיחיה, וכמונו יחנהנו גם הם בהשכל ודעת, ואז יאמר ה' למשחית הרף ירך, והיה שלום על ישראל. אליאב.

היראדנא כ"א תמוז. השלום והבריאות שוררים בעירנו, אין פרץ ואין צוחה; אך ענין אחד עלה הפעם על פרק עניני העיר, והוא, על דבר בית התלמוד תורה הרם והנשא. עד השנה העברה יהיו מלמדי הת"ת בעירנו בבית אשר נבנה על חשבון הקהל, ואף כי איננו בנוי לפי רוח העת החדשה, בכ"ז נמצאו שם חדרים מרווחים אשר יספיקו די אויר; אך כאשר התעורר הנדיב האדיר הגביר בעירנו, ר' אליעזר ברענמאן הי"ו, ויזיל מכיכו סך עצום, ויבנה בית כליל יופי והדר בעל שלש קומות, אשר יכיל בקרבו את כל צרכי הת"ת, ראו בני העיר, כי טוב הוא הבית האחרון מתראשון. ובאמת משך הבית הזה את עיני פקיד הממשלה וכלם יתנו צדק לפעלו כי הרבה לעשות. אך בין כה וכה באה פקודה מגבוה, כי את מלמדי הת"ת אשר יכהנו שם פאר כעת יחליפו באנשים אשר עמדו למבחן בתור מורים פרטים, אך שרם התעוררה השאלה הנכבדה הזאת באו ימי החפש, ויאלצו המלמדים להניח את ידם מתורתם ולתת חפש לחמש מאות ילדים במשך העת הזאת.

שרם נפתרה גם השאלה הזאת, עלתה שאלה אחרת על השלחן, והיא, כי מיום שהלך לעולמו זה בשלש שנים שמש הת"ת, ר' יוסף זוערבליונסקי ז"ל, דללו וחרבו כל מקורי הבסך ואוצר הת"ת הוא ריק. הסבה היא פשוטה, כי הוצאות הת"ת הנוכחית עלו ביתר שאת וביתר עז לרגל הבית החדש, וגם כי תחת השמש הסנוח הנזכר ישמשו עתה ארבעה אנשים: אחד משגיח על ראשי המלמדים, ושני מפקחים על הליכות הבית וסדריו, ועוד שנים, אשר אחד מהם מקבץ נדבות מאנשים הגונים, והשני, מקבץ נדבות מאנשים פשוטים, ועוד יחסר איש לנסוע ולקבץ את נדבות יושבי הערים הקטנות והכפרים, אשר שם ישלחו את המלמדים; וגם השכר הסועט אשר יביאו הנערים באוצר הת"ת ג"כ נפסק. ועתה עלתה שאלת המלמדים עד מרום קצה: מאין יביאו לחמם? אבל עוד לא אלמן ישראל מאנשים נדיבים